

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/183/2018
Identifikačné číslo spisu: 8313209400
Dátum vydania rozhodnutia: 28.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8313209400.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD., v spore žalobkyne V. s miestom podnikania N. právne zast.: JUDr. Františkom Komkom, advokátom so sídlom Hlavná 27, 080 01 Prešov IČO: 37 941 054, proti žalovanému M., právne zast. JUDr. Ľubošom Bajuzíkom, advokátom so sídlom Námestie slobody 2, Humenné 066 01, IČO: 42 229 685 o náhradu škody s prísl., vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 21C 184/2013, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. októbra 2016 sp. zn. 20 Co 193/2015, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie žalobkyne z a m i e t a.
- II. Žalovanému nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu 24. júna 2013 domáhala voči žalovanému náhrady škody s príslušenstvom predstavujúcej sumu najmenej 22.050,69 Eur spôsobenej požiarom na objekte jej prevádzky. Žalobu odôvodnila tým, že na Okresnom súde Humenné v konaní sp. zn.: 3T 78/2003 sa viedlo trestné konanie voči žalovanému ako spoluobžalovanému pre trestný čin všeobecného ohrozenia podľa §180 ods.1,2 písm. c) Trestného zákona (účinného do 31.12.2005) na skutkovom základe, že dňa 14.12.2002 v čase od 7.30 hod. do 13.00 hod. v hale patriacej žalovanému vo S., spoluobžalovaný W. podľa požiadaviek žalovaného ako majiteľa haly vykonal zväčša práce na teplovodnom kúrení v hale a to aj napriek tomu, že žalovaný si nedostatočne zabezpečil plnenie opatrení na ochranu pred požiarom, pričom rozžeravené kovové úlomky (okuje), ktoré dopadli na nedostatočne zabezpečené miesta a horľavé materiály tlením a následne dňa 15.12.2002 okolo 3.00 hod. horením otvoreným plameňom spôsobili požiar vo výrobnnej hale žalovanému, ktorému bola spôsobená škoda vo výške minimálne 107.561,20 Eur a požiar sa rozšíril aj na objekty susednej firmy patriacej žalobkyni, ktorej bola požiarom spôsobená škoda vo výške najmenej 22.050,69 Eur. Rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn.: 3T 78/2003 - 741 zo dňa 07.07.2011 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5To 46/2011 - 776 zo dňa 14.06.2012 bol žalovaný spolu s obžalovaným W. spod žaloby oslobodený a žalobkyňa bola so svojim nárokom odkázaná na konanie v občianskoprávných veciach.

1.2. Žalobkyňa podaním z 2. júla 2014 rozšírila žalobu aj o trovy právneho zastúpenia a to trovy

obhajoby v trestnom konaní vo výške 3.582,98 Eur (vrátane 20%-nej DPH) a celkovo žiadala od žalovaného zaplatiť ako náhradu škody sumu 22.050,69 Eur a sumu 3.582,98 Eur. Nárok odôvodnila zodpovednosťou žalovaného za prevádzkovú činnosť podľa §420a Občianskeho zákonníka, kedy sa na vznik zodpovednosti za škodu prevádzkovou činnosťou nevyžaduje zavinenie, nakoľko ide o objektívnu zodpovednosť. Podľa názoru žalobkyne pod prevádzkovou činnosťou treba rozumieť akúkoľvek činnosť podnikateľa, ktorá je v súlade so živnostenským oprávnením, na základe ktorého poskytovateľ služby podniká.

2. Okresný súd Humenné (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. októbra 2014 č.k. 21C 184/2013-90 žalobu žalobkyne zamietol. Žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanému trovy konania vo výške 2.241,71 Eur a to v lehote do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

2.1 V odôvodnení prvoinštančný súd vyslovil, že hoci Občiansky zákonník neobsahuje legálnu definíciu pojmu prevádzková činnosť upravenú v ustanovení § 420a, treba pod ňou v zmysle judikatúry a právnej teórie chápať sústavnú, trvalú a opakovanú činnosť, vykonávanú určitým organizovaným spôsobom a zameranú na dosiahnutie určitého hospodárskeho výsledku. Môže ísť o činnosť podľa predmetu podnikania, činnosti, ale aj mimo neho. Ide o činnosti podľa živnostenského zákona resp. aj podľa iných predpisov, napríklad činnosť advokátov, lekárov a iné. Občiansky zákonník v §420 ods. 3 stanovuje dva liberáčne dôvody, pričom pod neodvratiteľnou udalosťou, ktorá má pôvod v prevádzke, nie je len udalosť v právnom slova zmysle (napr. živelná pohroma), ale aj určité konanie tretích osôb (napr. vyvolanie trestného činu všeobecného ohrozenia).

2.2 Žalobu žalobkyne zamietol z dôvodu, že žalobkyňa v konaní do skončenia dokazovania nepreukázala splnenie podmienok vyžadovaných zákonom pre zodpovednosť žalovaného podľa nej tvrdeného §420a Občianskeho zákonníka. Dôvodil, že nebola preukázaná žiadna prevádzková činnosť zo strany žalovaného, pretože z obsahu trestného spisu je zrejmé, že žalovaný spolu so spoluobžalovaným G. boli oslobodení spod obžaloby z trestného činu všeobecného ohrozenia, pretože sa nestal skutok, pre ktorý boli obžalovaní a požiar nespôsobili. Konkrétne to znamená, že z výsledkov znaleckých posudkov a z výsluchu znalcov vyplýva, že žalovaný neporušil žiadnu povinnosť či už právnu, technickú, požiaru alebo inú. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že požiar vznikol z iných dôvodov než tým, že došlo k zváraní v hale žalovaného. Požiar podľa znalcov a posudkov a trestného súdu mohol byť založený treťou osobou (trestný čin všeobecného ohrozenia). Po uplynutí doby ôsmich hodín od skončenia zväračských prác, nemohol vzniknúť požiar tak ako to bolo tvrdené v obžalobe a tak ako to tvrdí žalobkyňa v žalobe v civilnom konaní. Súd poukázal aj na to, že predmetom činnosti žalovaného v čase požiaru bol podľa výpisu zo živnostenského registra a jeho výpovede len nákup, výroba a predaj drevených výrobkov, predmetom činnosti neboli zväračské alebo iné obdobné práce. Nešlo o sústavnú, opakujúcu sa a trvalú organizovanú činnosť, ako to vyžaduje zákon. Rovnako pri svojej podnikateľskej činnosti takéto práce bežne nevykonával.

2.3 Z dokazovania mal súd preukázané, že žalovaný si dával nainštalovať kúrenie v hale, ktorú vlastnil a prevádzkoval, pri ktorej inštalácii sa vykonávali aj zväračské práce. Súd vyslovil, že takúto jednorazovú činnosť nemožno žiadnym spôsobom právne hodnotiť ako prevádzkovú činnosť. Keďže sa nejedná o prevádzkovú činnosť a keďže požiar nespôsobil žalovaný, nie sú splnené podmienky podľa § 420a Občianskeho zákonníka. Nebola teda preukázaná prevádzková činnosť a ani príčinná súvislosť medzi ňou a vzniknutou škodou, ako ďalšia zákonná podmienka.

2.4 Prvoinštančný súd skúmal aj to, či v konaní nie sú splnené podmienky všeobecnej zodpovednosti podľa §420 Občianskeho zákonníka, avšak skonštatoval, že taktiež neboli splnené podmienky, a to konkrétne nebolo preukázané protiprávne konanie zo strany žalovaného, ktorý požiar nespôsobil, v dôsledku čoho nebola preukázaná ani príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a škodou ani zavinenie.

2.5 Súd nezistil zodpovednosť žalovaného ani podľa §415 Občianskeho zákonníka,.

3. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Prešove rozsudkom z 27. októbra 2016 sp. zn. 20 Co 193/2015-143 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby potvrdil a zrušil rozsudok vo výroku o trovách konania, v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3.1 Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad

vyplývajúcich z ust. §379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné. Vyslovil, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkázal.

3.2 Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie v tom, že vykonávanie zväračských prác na teplovodnom kúrení, ktoré bolo nainštalované vo výrobnjej hale a ktoré je súčasťou výrobných priestorov nemá súvis s prevádzkovou činnosťou žalovaného, čo je predpoklad pre vznik zodpovednosti podľa § 420a Občianskeho zákonníka.

3.3 Odvolací súd mal za to, že nie je možné zo skutkových okolností vyplývajúcich z vykonaného dokazovania prijať jednoznačný a nespochybniteľný záver o zachovaní príčinnej súvislosti vzniku požiaru s vykonaním zväračských prác na prevádzke žalovaného a vylúčiť inú príčinu vzniku škody. Aj v prípade, ak by súd dospel k záveru, že vznik škody žalobkyne bol spôsobený prevádzkovou činnosťou žalovaného, na správnosť jeho záveru o nesplnení podmienok pre zodpovednosť žalovaného (absencia príčinnej súvislosti medzi vznikom škody a prevádzkovou činnosťou žalovaného) pre zamietnutie žaloby by to nemalo žiaden vplyv.

3.4 Odvolací súd vychádzal z faktu, že príčinou vzniku škody žalobkyne bol požiar, ktorý vznikol vo výrobnjej hale žalovaného a rozšíril sa aj na objekty, v ktorých mala prevádzku. Pre splnenie predpokladov zodpovednosti žalovaného za škodu preto posudzoval otázku príčinnej súvislosti vzniku škody so škodovou udalosťou, ktorou mala byť žalobkyňou tvrdená prevádzková činnosť žalovaného, a to zväračské práce vykonávané na teplovodnom kúrení vo výrobnjej hale. Z vykonaného dokazovania-z obsahu pripojeného trestného spisu Okresného súdu Humenné, sp. zn. 3T 78/2003 vyplynulo, že znalec Ing. Alojz Vándžura v trestnom konaní označil vznik požiaru po 11 hodinách od vykonania zväračských prác za málo pravdepodobný, pripustil aj inú možnosť vzniku požiaru. Znalec RNDr. Cyril Balák označil pravdepodobnosť vzniku požiaru po 8 hodinách za málo pravdepodobnú. Ing. Peter Ivan za najpravdepodobnejšiu príčinu vzniku požiaru označil pôsobenie inej iniciálnej energie.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, pričom uplatnila dovolacie dôvody podľa ustanovenia § 421 ods.1 písm. a/ a b/CSP. Dovolanie odôvodnila nesprávnym právnym posúdením veci (§432 ods.1 CSP) zo strany súdu prvej a druhej inštancie a to v tom, že nepreukázala splnenie podmienok vyžadovaných zákonom pre zodpovednosť žalovaného podľa §420a OZ a navyiac, že neboli splnené ani podmienky podľa §420 OZ. Argumentovala tým, že predpokladom zodpovednosti podľa §420a ods.1 OZ nie je protiprávny úkon, ale určitá škodná udalosť, ktorá bola príčinou vzniku škody. Ide o škodu spôsobenú nielen priamo prevádzkovateľom, prípadne osobou, ktorú prevádzkovateľ k realizácii svojej činnosti použil, ale samu existenciu prevádzkového zariadenia, ktoré vyvíja škodlivý vplyv na okolie, a to bez ohľadu na to, či zariadenie je v chode alebo nie (uviedla uznesenie NS ČR 55Co 198/2006 zo dňa 30.08.2006). V §420a ods.2 OZ sú uvedené jednotlivé prípady prevádzkovej činnosti. Dovolateľka uviedla, že prevádzkovou činnosťou je akákoľvek činnosť podnikateľa, ktorá je v súlade so živnostenským oprávnením na základe ktorého poskytovateľ služby podniká.

4.1 Dovolateľka považovala za vysoko formalistický a právne neudržateľný právny názor súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu spočívajúci v tom, že predmetom činnosti žalovaného v čase požiaru bol podľa výpisu zo živnostenského registra len nákup, výroba a predaj drevených výrobkov a predmetom činnosti neboli zväračské a iné obdobné práce. Z tohto dôvodu nešlo o sústavne opakujúcu sa a trvalú činnosť ako to vyžaduje zákon, že pri podnikateľskej činnosti takéto práce bežne nevykonával, a že ako majiteľ haly si tam dával nainštalovať kúrenie, pri ktorom sa vykonávali zväračské práce.

4.2 Dovolateľka vyslovila názor, že aj vytváranie pracovných podmienok a zabezpečovanie riadneho pracovného prostredia v súlade s dodržiavaním právnych predpisov na zabezpečovaní ochrany zdravia pri práci úzko súvisí so samotnou povolenou podnikateľskou činnosťou a je v priamej spojitosti s výkonom povolenej podnikateľskej činnosti. Iný a odlišný záver, k akému dospeli obidva súde v prejednávanej veci je podľa dovolateľky nesprávny, nezákonný a právne neakceptovateľný. Mala za to, že aj keď sa žalovaný sám nedopustil protiprávneho konania vznikom požiaru a rozšírením sa tohto požiaru z jeho výrobnjej haly na objekt žalobkyne došlo k vzniku škodnej udalosti, ktorá bola jedinou príčinou vzniku škody na majetku žalobkyne, a ktorú si táto uplatňuje voči žalovanému s poukazom na

ustanovenie §420a ods.1 OZ.

5. Žalovaný sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné zamietnuť.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Podľa názoru dovolateľky je dovolanie prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

11. Pod ustálenou rozhodovacou praxou odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 CSP) judikatúra (R 71/2018) poníma predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

12. Podľa § 35 CSP o dovolaní rozhoduje najvyšší súd; za dovolací súd v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP treba preto považovať tento súd. K rovnakému záveru dospel najvyšší súd aj v rozhodnutí sp.zn. 6 Cdo 79/2017, v ktorom uviedol, že „vzhľadom na teritoriálnu pôsobnosť CSP možno pod pojmom dovolací súd rozumieť len Najvyšší súd Slovenskej republiky, a nie aj Najvyšší súd Českej republiky“. Obdobne dovolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP bezpochyby nie je ani Ústavný súd Českej republiky, ani Európsky súd pre ľudské práva.

13. V danom prípade sa dovolateľka v dovolaní nestotožnila s právnym posúdením veci prvoinštančným súdom a odvolacím súdom, a to v tom, že nepreukázala splnenie podmienok vyžadovaných zákonom pre zodpovednosť žalovaného podľa §420a a že neboli splnené ani podmienky podľa §420 OZ. Konkrétne dovolateľka namietal záver súdov spočívajúci v tom, že nebolo preukázané protiprávne konanie zo strany žalovaného, ktorý požiar nespôsobil a tým pádom nebola preukázaná ani príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a škodou, ako aj nebolo preukázané zavinenie. Odklon dovolateľka špecifikovala vo vzťahu k rozhodnutiam Najvyššieho súdu ČR, konkrétne 55Co 198/2006, 55Co 198/2006, 15Co 842/98, 15Co 59/99). Rozhodovaciu činnosť NS ČR nie je možné považovať za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.

14. Ďalej dovolateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, teda tvrdila, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená. V danom prípade pre posúdenie veci je zásadnou otázkou, či vytváranie pracovných podmienok a zabezpečovanie riadneho pracovného prostredia (v danom prípade inštalácia kúrenia a zabezpečovania tepla vo vykurovacom období pre zamestnancov podnikateľa vo výrobnjej hale) možno považovať za prevádzkovú činnosť, keďže podľa názoru dovolateľky úzko súvisí s podnikateľskou činnosťou a je v priamej spojitosti s výkonom povolenej podnikateľskej činnosti.

18. K dovolateľke nastolenej otázke - či vytváranie pracovných podmienok a zabezpečovanie riadneho pracovného prostredia možno považovať za prevádzkovú činnosť dovolací súd uvádza, že sa dosiaľ problematikou v kontexte prejednávaneho prípadu nezaoberal. Dovolací súd eviduje viacero rozhodnutí (3 MCdo 7/2005 zo dňa 27.07.2006, 5Cdo 1/2010 zo dňa 19.04.2011, 5Cdo 32/2014 zo dňa 24.02.2016) predmetom ktorých bol síce výklad pojmu prevádzková činnosť, avšak okolnosti jednotlivých skutkových prípadov boli odlišné.

19. Podľa § 420a ods. 1 OZ každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobí inému prevádzkovou činnosťou.

Škoda je spôsobená prevádzkovou činnosťou, ak je spôsobená

a/ činnosťou, ktorá má prevádzkovú povahu, alebo vecou použitou pri činnosti,

b/ fyzikálnymi, chemickými, prípadne biologickými vplyvmi prevádzky na okolie,

c/ oprávneným vykonávaním alebo zabezpečením práce, ktorými sa spôsobí inému škoda na nehnuteľnosti alebo sa mu podstatne sťažilo alebo znemožnilo užívanie nehnuteľnosti (§ 420a ods. 2 OZ).

Zodpovednosti za škodu sa ten, kto ju spôsobil, zbaví, len ak preukáže, že škoda bola spôsobená neodvratiteľnou udalosťou nemajúcou pôvod v prevádzke alebo vlastným konaním poškodeného (§ 420a ods. 3 OZ).

20. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3 MCdo 7/2005 vyslovil, že Občiansky zákonník definíciu prevádzkovej činnosti nepodáva, obsah tohto pojmu je rozhodovacou praxou konštantne vykladaný ako činnosť, ktorá súvisí s predmetom činnosti (spravidla podnikateľskej, obchodnej), ktorú fyzická alebo právnická osoba prevádzkovo vykonáva. Predmet tejto činnosti je vymedzený v zriaďovacej listine, v oprávnení k podnikateľskej činnosti alebo v živnostenskom oprávnení. Pojem prevádzkovej činnosti sa však neprekrýva úplne s pojmom predmetu činnosti danej osoby. Prevádzková činnosť síce súvisí s predmetom činnosti danej osoby, avšak nemusí byť vždy vymedzená v predmete činnosti tejto osoby; znamená to, že prevádzkovou činnosťou je preto akákoľvek činnosť súvisiaca s činnosťou danej osoby. Preto možno dospieť k záveru, že prevádzkovou činnosťou v zmysle tohto ustanovenia bude i taká činnosť fyzickej alebo právnickej osoby, ktorá nie je vymedzená v jej predmete činnosti, ktorá však je súčasťou jej prevádzky a faktickej činnosti, a to bez ohľadu na to, či je k takejto činnosti treba zvláštne verejnoprávne oprávnenie alebo nie. Tento záver je odôvodnený povahou a účelom tohto ustanovenia, ktoré slúži predovšetkým na ochranu poškodených osôb pred prejavmi prevádzkovej (podnikateľskej, priemyslovej, technologickej atď.) činnosti iných osôb. Tomuto chránenému záujmu zodpovedá,

vzhľadom na prípadné riziká jeho narušenia, potom aj samotná povaha zodpovednosti podľa tohto ustanovenia

21. V ďalšom rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 32/2014 najvyšší súd uviedol, že za prevádzkovú činnosť sa považuje opakovane a organizovane vykonávaná činnosť, ktorá buď sama osebe (pre jej charakteristické vlastnosti a povahu) alebo v dôsledku technológií alebo postupov, ktoré sa pri nej používajú, nesie v sebe vždy riziko vzniku škody. Ide o takú činnosť, ktorá je teda vo svojej podstate vždy potenciálne nebezpečná pre okolie, a to aj za predpokladu, že je vykonávaná na základe zákonného oprávnenia či technologicky správne.

22. Z definície škody spôsobenej prevádzkovou činnosťou obsiahnutou v § 420a ods. 2 písm. a) OZ vyplýva, že zodpovednosť za takúto škodu je zodpovednosťou za osobitné riziko, ktoré so sebou prináša činnosť, ktorá má prevádzkovú povahu. Teda činnosť, ktorá vykazuje tak znaky organizovanosti, ako aj znaky sústavnosti alebo opakovanosti, a ktorá zároveň predstavuje komplexnejšie zapojenie viacerých zložiek a krokov (ľudských, technických, technologických a pod.) do jedného procesu.

Toto osobitné riziko vyplýva z dvoch hlavných skutočností: Po prvé, organizovaná sústavná, resp. opakujúca sa činnosť, do ktorej sa zapája viacero rozličných zložiek a krokov, vykazuje vyššiu mieru rizika spôsobenia škody ako činnosť, ktorá si zapojenie viacerých zložiek nevyžaduje, prípadne ktorá si na ich zapojenie nevyžaduje nejakú osobitnú organizáciu. V porovnaní s takýmito činnosťami totiž riziko škody spočíva nielen v samotnej činnosti jednotlivých zložiek, ale aj v procese ich organizovania a zapájania a v ich vzájomnom pôsobení. A po druhé, sústavnosť a opakovanosť prevádzkovej činnosti so sebou prináša zvýšené riziko opotrebovania sa a chybovosti jednotlivých, do tejto činnosti zapojených zložiek, vrátane strojov a iných vecí, ktoré sa pri tejto činnosti používajú. Tieto dva zdroje osobitného rizika sú pritom plne reflektované v úprave § 420a ods. 2 písm. a) OZ. Toto ustanovenie totiž za škodu spôsobenú prevádzkovou činnosťou považuje škodu spôsobenú tak samotnou činnosťou, ktorá má prevádzkovú povahu, ako aj vecou použitou pri takejto činnosti.

23. V kontexte uvedeného je preto potrebné v rámci každej prevádzky rozlišovať veci, ktoré slúžia na fungovanie prevádzkovej činnosti a bez ktorých by prevádzka nebola schopná fungovať od vecí, ktoré sa v prevádzke nachádzajú, ale slúžia na iné účely nesúvisiace s činnosťou prevádzky. Môže ísť o veci, ktoré ani podporne s výkonom samotnej prevádzkovej činnosti nesúvisia a slúžia napr. pracovníkom prevádzky v rámci nimi využívaného pracovného prostredia (teplodné kúrenie, toalety určené zamestnancom, prezliekarne a pod).

24. V prejednávanej veci bola škoda spôsobená požiarom, ktorého pôvod bol v inštalácii vykurovacieho zariadenia. Na základe toho, čo bolo uvedené vyššie, na to, aby mohla byť takáto škoda považovaná za škodu spôsobenú prevádzkovou činnosťou podľa § 420a ods. 2 písm. a) OZ, musela by nastať niektorá z dvoch nasledovných situácií. Buď by muselo byť prevádzkovo realizované samotné vykurovanie (napríklad ak by išlo o vykurovanie tuhým palivom, ktoré by prebiehalo organizovane, teda tak, že niekto by bol poverený dopĺňaním paliva, kontrolou zariadenia, jeho čistením atď.). Alebo by muselo byť vykurovacie zariadenie zapojené do procesu vykonávania inej činnosti, ktorá má prevádzkovú povahu, teda do organizovaného procesu, do ktorého sa zapájajú aj iné zložky, resp. iné kroky, než len samotné vykurovanie (napríklad ak by vykurovacie zariadenie slúžilo na vykurovanie priestorov využívaných na určitú výrobu alebo poskytovanie služieb, pri ktorých je potrebné udržiavať priestory v určitej teplote)

25. V prejednávanej veci vykurovacie zariadenie malo slúžiť výlučne pre vykurovanie priestorov určených pre zamestnancov žalovaného, za účelom skvalitnenia ich pracovného prostredia. Vykurovanie a vykurovacie zariadenie teda nebolo súčasťou žiadneho organizovaného procesu, ktorý by mal prevádzkovú povahu. Zároveň, vykurovanie malo spočívať len v činnosti vykurovacieho zariadenia, bez organizovaného zapojenia aj iných zložiek; ani samotné vykurovanie preto nemalo prevádzkovú povahu. Prevádzka bez kúrenia je prevádzkyschopná aj bez inštalácie teplovodného kúrenia a plní všetky funkcie, ktoré sa od nej štandardne očakávajú, a na ktoré je určená. Skvalitňovanie pracovných podmienok zamestnancov prevádzky teda nemožno považovať za prevádzkovú činnosť. Z toho vyplýva, že škodu spôsobenú týmto zariadením nemožno považovať za škodu spôsobenú činnosťou, ktorá má prevádzkovú povahu, ani za škodu spôsobenú vecou použitou pri takejto činnosti, tak ako to

predpokladá § 420 ods. 2 písm. a) OZ.

26. Dovolací súd už len poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle §442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018).

27. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP), a to aj vtedy, keď je v dovolaní spochybňovaný práve skutkový stav zistený odvolacím súdom.

28. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je dôvodné, a preto ho zamietol podľa §448 CSP.

29. Dovolací súd rozhodol o trovách dovolacieho konania podľa ustanovenia § 255 ods.1 CSP. Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Dovolací súd žalovanému nepriznal náhradu trov dovolacieho konania nakoľko mu žiadne nevznikli (Uznesenie NS SR 7Cdo 14/2018).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.